

Ps. 137, Ps. 126, Romeinen 8:18-25

Zingen van het leven

Kent u dat gevoel? De blijdschap dat het voorjaar in aantocht is? De donkere dagen rondom kerst en oud en nieuw liggen al weer ver achter ons. De dagen worden weer langer. We hebben gezien hoe de natuur afstierf. Het blad viel van de bomen. Alles zag er dor en dood uit. Maar dan, als het weer voorjaar wordt....dan jubelt de hele schepping weer van het leven. Die dorre en dode bomen blijken nog volop te leven en ze lopen weer fris en groen uit. Het jonge vee huppelt in de wei. De voorjaarszon verdrijft de winterse kou. De mens krijgt weer energie, we komen onze griep en verkoudheid weer te boven. Hoe is het mogelijk dat al dat dorre en doodse weer tot leven kan komen? Het lijkt wel een patroon, een wetmatigheid door God in de schepping gelegd. Het leven breekt door, waar ogenschijnlijk alles dood is. Maar dat doorbreken van het leven gaat niet zonder slag of stoot. Ieder voorjaar herinnert ons er aan dat de dood niet het laatste woord heeft. Het leven is sterker. Maar ieder voorjaar herinnert ons er ook aan, dat het niet zonder pijn zal gaan. Want die nu zo fraai uitlopende natuur, moest wel eerst afsterven. Het gaat wel door de diepte heen.

Datzelfde patroon zien we ook in de psalmen die we vandaag gelezen hebben. Over die tijd dat alles dor en dood is heeft Psalm 137 het. Juda is weggevoerd in ballingschap. En daar zitten ze. Aan Babels rivieren zaten ze te huilen als ze aan Sion dachten. Sion, de tempel, is verwoest. Jeruzalem in puin, Gods volk verdreven uit het Beloofde Land. En dan durven daar die bewakers ook nog te vragen of ze een vrolijk liedje willen laten horen over Sion. Dit was geen vriendelijk verzoek van hun kant. Het kwam ook niet voort uit een geïnteresseerd zijn in Israëls godsdienstige achtergrond. Het maakte deel uit van hun pogingen Israël te vernederen. Op een zelfde manier kwam het wel voor dat gevangen genomen muzikanten in Auschwitz muziek moesten maken tijdens de executie van hun medegevangenen. Luguber. Aan iets dergelijks moet u denken bij Psalm 137. De Babyloniërs wilden zich vermaken ten koste van de Joden. En op die manier bespotten ze niet alleen het Joodse volk, maar ook hun God en godsdienst. Want het ging niet om de Joodse volksliedjes maar om de liederen van Sion, de tempel. En daarmee wilden ze zeggen: die God van jullie stelt ook niets voor. Hij heeft jullie niet kunnen helpen. Zing maar eens mooi voor dat machteloze Godje van jullie. Dat zal Hij wel fijn vinden! Geen wonder dat de ballingen geen woord over de lippen konden krijgen. De harpen

hangen aan de wilgen en blijven voorlopig aan de wilgen. Voor de ballingen is er niets om te zingen. Er is verdriet. De ballingen laten zich niet dwingen mee te werken aan de vernedering en het bespotten van hun God. Liedereren die bestemd zijn voor de tempeldienst zouden in Babel, op die vreemde bodem waar geen tempel is, helemaal uit de toon vallen. Dat zijn liederen die in Jeruzalem gezongen moeten worden. Daar horen ze thuis. En dan breekt ook het verlangen naar Jeruzalem in de psalm naar buiten: *Indien ik u vergete, o Jeruzalem, zo vergete mij mijn rechterhand.* Er is hier meer aan de hand dan gewoon heimwee zoals een immigrant dat kan hebben naar zijn land van herkomst. Alles in deze psalm is religieus gekleurd. Jeruzalem was meer dan een woonplaats, zelfs meer dan de nationale politiek symbool. Jeruzalem, Sion, is de woonplaats van God. Daar kun je Hem ontmoeten in de tempel. Dat is de kern waar het om gaat. Het gaat om een verlangen naar gemeenschap met God.

En behalve verdriet is er een gebed om wraak. Het verlangen dat God recht zal doen. Dat vinden wij nog wel eens moeilijk, een beetje oudtestamentisch. Maar wat we niet moeten vergeten is dat er verdriet is, omdat Gods naam gelasterd wordt. Die soldaten beschimpten de naam van God. En dan verlangen de ballingen er naar dat God voor zichzelf opkomt.

Ooit is er een popgroep geweest die deze psalm heeft gezongen 'By the rivers of Babylon where we sat down'. Boney M. heette die groep geloof ik. Veel christenen verweten de popgroep dat ze alleen het eerste deel van de psalm zongen en niet dat laatste deel, wat over wraak gaat. Op zich klopt dat natuurlijk wel, maar is het niet een beetje hypocriet. Want wij zingen in onze kerken dit laatste couplet van Psalm 137 ook niet.

*O Babylon, wij zien eerlang u straffen.
Gelukkig hij, die u zal loon verschaffen,
die u vergeldt al wat g'ons hebt misdaan.
Gelukkig hij die u terneer zal slaan,
uw kinderkens zal grijpen, o gij trotsen,
en wredelijk verplett'ren aan de rotsen.*

Er zijn wel eens van die mensen die bijhouden welke liederen er worden gezongen in de diensten. Ik kan me niet voorstellen dat een predikant dit lied wel eens heeft opgegeven. En als hij het wel opgeeft, dan vraag ik me af hoe uitbundig er meegezongen wordt.

Bij het begrijpen van dit tekstgedeelte moeten we ons wel realiseren dat het waarschijnlijk niet gaat om de zuigelingen, de baby's, maar om de kinderen van Babel, de zonen van Babel, de soldaten. Diezelfde soldaten die net nog vol leedvermaak Gods naam stonden te lasteren. En zelfs als het toch om de zuigelingen zou gaan, dan is het nog altijd zo dat Babel een koekje van eigen deeg zou krijgen. Want het zijn vooral de soldaten van Babel die verschrikkelijk hebben huisgehouden bij de inname van Ninevé bijvoorbeeld. Nu vinden wij dit al gauw beneden de maat, primitief.

Vandaag kun je dat niet meer zo zeggen. Maar tijdens de 2^e Wereldoorlog dan? Hebben de Engelsen en Amerikanen ook niet op grote schaal Duitse steden gebombardeerd? En zijn daarbij ook niet duizenden Duitse kinderen en baby's verpletterd onder het puin? Dat is in wezen niet anders dan wat er in Psalm 137 gebeurt. En wij hebben de Engelsen en Amerikanen ook juichend binnengehaald. "Hoera, voor onze bevrijders". Bevrijding is alleen maar mogelijk via de uitschakeling en ondergang van de vijanden. In Psalm 137 wordt niet het verpletteren van kinderen bejubeld maar de bevrijding van Juda.

En dat geldt ook voor de wraak op de Edomieten (vs.7). Deze nakomelingen van Esau, een broedervolk nota bene, heeft staan applaudisseren toen Nebukadnezar Jeruzalem innam en de gevangenen werden afgevoerd naar Babel. Wat moet dat de ballingen een pijn gedaan hebben. In Ezechiël 35 kunt u nalezen hoe God voor zijn volk opkomt en Edom ook daadwerkelijk bestraft voor deze houding en het land Edom tot een woestijn maakt.

Wat een contrast dan als je deze Psalm 137 legt naast het eerste deel van Psalm 126. Ging Psalm 137 over de herfst, de teloorgang van Gods volk en de tempeldienst, dan gaat Psalm 126 over de lente. God keert het lot van Sion. Sion de plaats waar de tempel staat, weet u nog. De ballingen mogen naar huis. Ezra en Zerubabel herbouwen de tempel, Nehemia herbouwt de verwoeste stad Jeruzalem. Het is alsof zij dromen. Die huilende ballingen aan de rivier in Babel. En nu, een lach vult hun mond, hun tong brak uit in gejuicht. Die ballingen die in Babel geen woord over de lippen konden krijgen, zingen nu uit volle borst. Ze staan te springen als een kalf in de wei. God keert het lot van Juda, zoals Hij water doet wekeren in de woestijn. Wat dor en doods was loopt weer uit. God geeft weer perspectief. Hij geeft weer leven. Datzelfde patroon van eerst tranen en daarna gejuich zien we ook bij het

voorbeeld van die boer. Een boer die z'n land ging inzaaien deed dat vaak met tranen. Want het zaaigoed wat hij heeft kan hij op twee manieren gebruiken. Hij kan er nu broden voor z'n gezin van bakken, of hij kan het uitzaaien op z'n akker, in de hoop dat het zich zal vermenigvuldigen en dat er straks een akker vol met koren staat, genoeg om z'n gezin de hele winter te voeden. Hij kiest ervoor om het in te zaaien en dat betekent nu dat hij z'n gezin tekort moet doen. En dat gaat je aan je hart, dat doet zeer. Maar die boer wist het, als ik nu niet bereid ben om verder te kijken dan de tranen van nu, zal er nooit dat moment komen waarop ik juichend de schoven in de schuur draag. Ik moet niet gaan voor het genot van dit moment, voor de instant-bevrediging, maar ik moet verder kijken. Dat wat onder tranen wordt gezaaid zal met gejuich gemaaid worden.

En dat patroon zien we ook weer terug in het Schriftgedeelte van Romeinen 8. Romeinen 8 omschrijft onze tijd als een tijd van zinloosheid. De hele schepping is in barensoed en zucht en lijdt. En gelovige mensen delen daar in zegt vs. 23. Ook wijzelf, die als voorschot de Geest hebben ontvangen, de christenen dus, ook wij zuchten in onszelf in afwachting van de openbaring dat we kinderen van God zijn, de verlossing van ons lichaam.

Dit is belangrijk om te realiseren. Gelovige mensen hebben weliswaar de Geest ontvangen toen zij tot geloof in de Here Jezus kwamen, maar de verlossing van ons lichaam is nog steeds geen feit. Dat ligt nog in de toekomst. Wij delen dus volop in de gebrokenheid van het leven. Ook wij worden ziek. Ook wij ervaren de gebrokenheid letterlijk aan den lijve. Dat vinden we nog wel eens moeilijk om te accepteren. Je ziet dan ook nog wel eens dat christenen de beloften voor de toekomst naar vandaag proberen te halen. Er zijn christelijke stromingen die menen dat als je christen wordt, dan kun je verzekerd zijn van succes in het zaken doen, je mag zeker zijn van gezondheid, welvaart en zelfs als je grote bedragen aan de eigen kerk geeft, dan mag je er op vertrouwen dat God dat dubbel en dwars zal belonen. Vaak wordt het gekoppeld aan het hebben van een groot geloof. Als je maar voldoende geloof hebt dan genees je, dan heb je succes, dan zegent God je.

Ja, maar, zegt men dan, het staat toch in de bijbel dat God genezing geeft aan zijn kinderen? Inderdaad, dat klopt. We moeten ook niet zeggen, en ook niet geloven, dat God niet geneest. De Here Jezus heeft duidelijk gezegd dat zijn volgelingen op

zieken de handen zullen leggen en dat deze weer gezond zullen worden. Maar Jezus zegt nadrukkelijk dat dit tekenen zijn. Tekenen worden tekenen genoemd omdat het niet vanzelfsprekend is. Als iets vanzelfsprekend is, is het geen teken meer. Het is een teken van Gods Koninkrijk dat komt. Toen Jezus op aarde rondliep was dat z'n boodschap: Het Koninkrijk is nabij gekomen. En die boodschap onderstreepte hij met tekenen en wonderen. Hij genas zieken, wekte doden op, alsof Hij wilde zeggen, straks als dat Koninkrijk er is dan moet de dood wijken en zal er geen ziekte meer zijn. Straks is er geen plaats meer voor gebrokenheid. Door de hele kerkgeschiedenis heen, vanaf Handelingen, zien we ook dat de Boodschap onderstreept wordt met tekenen. Mensen raakten Paulus' zweetdoek aan of Paulus' schaduw viel op een zieke en er volgde genezing. Maar het was niet vanzelfsprekend. Paulus' naaste medewerkers waren ook ziek, soms zelfs ernstig ziek zodat Paulus vreesde voor hun leven. De verlossing van ons lichaam waar Romeinen 8 het over heeft is er nu nog niet definitief. Er zijn alleen nog maar tekenen dat het Koninkrijk in aantocht is. Nu leven we in de tijd van het zuchten. Een schepping die zucht in barensood. Een schepping die uitziet naar verlossing uit de slavernij, zegt vs. 21. Net als Juda in de slavernij uitzag naar de verlossing, zo mag de gemeente uitzien naar de verlossing van de schepping. Net als Juda huilde en leed aan de gebrokenheid van het bestaan, zo overkomt ons dat ook. Net als die boer met tranen zaaide zonder nog maar iets te zien van de oogst, zo is dat bij ons vaak ook. Maar net als Juda jaren later met gejuich terugkeerde vanuit de gevangenschap naar het Beloofde Land en Jeruzalem en de tempel weer herbouwd werd, zodat er weer gezongen kon worden en God weer ontmoet kon worden, zo zullen wij in de toekomst ook juichen. Net als die boer z'n schoven met gejuich in de schuur bracht, zo mogen wij met gejuich delen in de heerlijke toekomst die God heeft weggelegd voor Zijn kinderen. Dan zal er definitief afgerekend worden met ziekte en met de dood. Er zullen geen tranen meer zijn. Die toekomst heeft God weggelegd voor allen die Hem liefhebben.

En wij mogen in dat geloof leven. Geloven is niet zo zeer altijd *ervaren* dat die toekomst er aankomt. Geloven is *vertrouwen* dat die toekomst er aan komt. Geloven is, ondanks de omstandigheden van je leven nu, vasthouden aan Gods beloften. Geloven is in Babel zitten en vasthouden aan de belofte dat God Sion weer zal herbouwen. Geloven is je laatste zaad in de akker zaaien in vertrouwen dat God

straks een veld vol koren zal geven. Geloven is, als Abraham, met je bejaarde vrouw op reis gaan in het vertrouwen dat God je tot een groot volk zal maken. Geloven is, als Noach, tientallen jaren aan een boot bouwen op het droge terwijl de burens lachen, en vertrouwen dat je Gods stem goed hebt gehoord. Geloven is vertrouwen op iets wat je nu nog niet ziet. Geloven is God op z'n Woord vertrouwen.

“Heer al ervaar ik het zuchten van de schepping en de aftakeling van m'n lichaam aan den lijve, ik vertrouw erop dat het waar is dat U alle dingen nieuw maakt. Ik vertrouw erop dat U het waar maakt. En ik wil nu, net als Abraham, net als Noach, net als Juda in Babel, net als die zaaierende boer met z'n akker, leven met dat prachtige einddoel in gedachten. En zolang die toekomst er nog niet is, wil ik het doen met de beloften uit de bijbel en de tekenen die U in de schepping laat zien. Ieder voorjaar herinnert er aan dat het leven doorbreekt waar alles dor en doods leek. Uitlopende bomen, het jonge vee, het vogelnestje in je tuin, het zijn allemaal lofliederen op U, onze grote Schepper. Vooruitwijzingen naar de toekomst. Als Jezus terugkomt breekt het leven door”.

En van dat leven mogen we blijven zingen. Al is het met de tranen in de ogen.

Wat zal de wereld mooi zijn op die dag
als heel de schepping zal gezuiverd wezen,
als d'aarde zal vernieuwd zijn en genezen,
van al ons kwaad, van al ons wangedrag.

Wat zal de wereld mooi zijn op die dag,
als God herstellen zal wat wij verknoeiden,
als rusten zullen alle zwaarvermoeiden,
als tranen zijn verdreven door een lach.

Wat zal de wereld mooi zijn op die dag,
als God zijn volk met heerlijkheid zal kronen,
en in het nieuw Jeruzalem zal wonen,
wat zal de wereld mooi zijn op die dag.

Amen.

Februari 2009

G.P. Hartkamp

Wapenveld